

Õiguskantsler

Valla- ja linnavalitsused
Haridus- ja Teadusministeerium

Teie nr

Meie 15.12.2023 nr 6-12/231514/2306402

Lapse lasteaeda vastuvõtmist reguleerivad määrused

Austatud kohalike omavalitsuste juhid ja minister

[Seadus](#) kohustab valla- ja linnavalitsusi kehtestama lasteaeda vastuvõtmise ja sealt väljaarvamise korra. [Korras võib reguleerida](#), kuidas peab vanem oma lapsele lasteaiakohta taotlema, kuidas valla- või linnavalitsus taotlusi lahendab ja muid tehnilisi küsimusi, mis puudutavad lasteaiakoha andmist või lasteaiast väljaarvamist.

Lasteaeda vastuvõtmise ja sealt väljaarvamise kord ei tohi minna vastuollu seadusega. [Seaduses](#) on selgesõnaliselt öeldud, et valla- või linnavalitsus peab andma lasteaiakoha kõigile pooleteisekuni seitsmeaastastele lastele, kelle vanemad seda taotlevad. Seega ei tohi omavalitsused oma määrusega piirata lasteaiakoha saamise õigust.

Hiljaaegu [tunnistas Riigikohus põhiseadusega vastuolus olevaks](#) ühes kohaliku omavalitsuse määruses sätestatud tingimuse, et pered saavad lasteaiakoha ainult siis, kui lasteaias on vabu kohti. Kohus põhjendas, et selle tingimuse tõttu võivad lasteaiakohata jääda need lapsed, kellel on sellele seaduse kohaselt õigus.

Leian, et omavalitsustel tuleb oma määrused üle vaadata ning tunnistada kehtetuks need määruse sätted, mis seovad lasteaiakoha saamise õiguse vaba lasteaiakoha tingimusega või piiravad muul viisil lasteaiakoha saamise õigust. Teadaolevalt on omavalitsusi, kes on juba asunud oma määrusi üle vaatama.

Samuti palun omavalitsustel kaaluda selliste sätete kehtetuks tunnistamist, mis võivad jätta mulje, et lasteaiakoha võib vaatamata seaduses sätestatule andmata jätta või selle andmise edasi lükata (nt normid, mis reguleerivad järjekorra pidamist olukorras, kus laps ei saanud vaba koha puudumise tõttu lasteaiakohta). Kui lapsevanem loeb määrust, ei tohiks määruse sätted teda eksitada, vaid vanem peaks määrust tervikuna mõistma nii, et lapsel on õigus lasteaiakohale mõistliku aja jooksul (kohtupraktika järgi umbes kahe kuu jooksul pärast taotluse esitamist).

Määruse muutmisest üksinda ei piisa, et kõik lapsed lasteaiakoha saaksid. Selleks on vaja ka lasteaiakohtade vajadust prognoosida ja lasteaiakohti juurde luua.

Suur osa linnadest ja valdadest suudab tagada lasteaiakohad kõigile lastele, kes seda vajavad. Lisaks on omavalitsusi, kes on viimastel aastatel uusi lasteaedu või rühmi avades või muid

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

lahendusi otsides pingutanud selle nimel, et lasteaiakohad oleksid kõigile lastega peredele kättesaadavad (nt lisarühmad konteinermajades, eralasteaedade kaasamine, koostöö naaberomavalitsustega; vt ka õiguskantsleri 2020. a [kirja kohalike omavalitsuste juhtidele](#)). Mõnes omavalitsuses mõeldakse uusi munitsipaallasteaedu kavandades juba ka selle peale, kuidas kasutada neid hooneid edaspidi, kui laste arv lasteaias väheneb või kui lasteaed tuleb sulgeda.

Alushariduse kättesaadavuse eest ei vastuta üksnes kohalikud omavalitsused. [Riigikohus rõhutas](#), et ka riik peab aitama leida probleemile süsteemne lahendus, mis ei jäta lapsi alusharidusest ilma ning võimaldaks peredel paremini ühendada töö- ja pereelu. Seetõttu soovitan Haridus- ja Teadusministeeriumil otsida veel rohkem võimalusi, kuidas saaks omavalitsusüksusi lasteaiakohtade vajaduse prognoosimisel ja kohtade tagamisel aidata. Ainult alushariduse ja lapsehoiu seaduse eelnõuga seda probleemi ei lahenda.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise